Cena 30 hal.

Adres wydawnictwa Kraków. Stradom 13 Nr telefonu 279. Konto czek. P. K. O. Nr 174455 — Listy i rękopisy należy przesyłać pod adresem redakcyi w Przywozie koło Mor. Ostrawy — Adres Redakcyi i Administracyi dla Krakowa: Stradom 13. — Nakładem Galicyjskiej Spółki Wydawniczej w Krakowie.

Nowy Dziennik

Wychodzi codziennie, także w poniedziałki.

Cena 30 hal.

Prenumerata w Austro-Węgrzech, Król. Polskiem i Niemczech: mieś. K, kwart 20 K. W Krakowie mieś. 6.50. kwart 19.50 K. z odnoszeniem do domu mieś. 8 K. kwart 24 K. Cena ogłoszeń: 15 h. za 1 mm 1-szp. Prenumeratę, ogłoszenia i przesyłki pieniężne przyjmuje Administracya w Przywozie koło Mor. Ostrawy. Tel. 211.

Rok I. — Wtorek, 3. grudnia 1918. — **Nr. 145.**

Południowo-słowiańska Rada Narodowa wobec Żydów i kwestyi żydowskiej.

Kraków, 2. grudnia.

Kopenhaskie Biuro syonistyczne wezwało syonistyczną organizacyę krajową w Południowej Słowiańszczyźnie do przedłożenia żądań ośrodu żydowskiego, wystawionych przez to biuro w dn. 25. października, południowo-słowiańskiej Radzie Narodowej. Wezwaniu temu syonistyczna organizacya krajowa w Południowej Słowiańszczyźnie uczyniła zadość. Oprócz ustnego porozumienia z prezydyum południowo-słowiańskiej Rady Narodowej organizacya przedłożyła wyczerpujący memoryał. Prezydyum Rady Narodowej złożyła w odpowiedzi na to następujące oświadczenia.

1. Delegaci Południowej Słowiańszczyzny będą na konferencyi pokojowej w sprawie palestyńskiej głosowali razem z koalicyą.

2. Południowa Słowiańszczyzna sympatyzuje z dążnościami narodu żydowskiego, zmierzającemi do zapewnienia jego przyszłości.

3. Demokratycznie wolnościowa Południowa Słowiańszczyzna gwarantuje każdemu pełne obywatelskie równouprawnienie.

4. Południowa Słowiańszczyzna gwarantuje niczem nie przeszkodzony narodowo-kulturalny rozwój Żydom południowo-słowiańskim.

5. Prezydyum południowo-słowiańskiej Rady Narodowej potępia bezwzględnie antysemityzm.

W sprawie obywatelstwa w niemieckiej Austryi.

Wiedeń, 2. grudnia. — Tel. wł. — Donosiłem wam już o uchwale niemiecko-austryackiego Zgromadzenia Narodowego z 27. z. m. w sprawie obywatelstwa w niemieckiej Austryi. Projekt ustawy przedłożony przez Radę Stanu, nie łączył w myśl życzeń czeskiej i żydowskiej Rady Narodowej w niem. Austryi — prawa obywatelstwa w państwie niemiecko-austryackiem z przyznaniem się do narodowości niemieckiej, jak pierwotnie było projektowane. To oczywiście było w niesmak radykałom niemieckim.

Na posiedzeniu odbytem 27. z. m. skorzystali z nieobecności wielkiej części posłów socyalistycznych i tem też należy sobie wytłómaczyć przyjęcie wniosku dodatkowego posła Kemettera, że obywatelem austryackim może być tylko osoba narodowości niemieckiej. Wielka część prasy wiedeńskiej, a przedewszystkiem »Arb.-Ztg.«, organ obecnego rządu, wystąpił przeciw uchwale, która dla mniejszości niemieckiej w Czechach, na wypadek retorsyi, może wywołać nieobliczalne konsekwencye.

Jak się obecnie dowiadujemy, zostanie pojutrze, na posiedzeniu Zgromadzenia Narodowego wniosek posła Kemettera zreasumowany. Przedłożony zostanie następujący wniosek Rady Stanu:

»Zgromadzenie Narodowe zechce uchwalić: Uchwała Zgromadzenia Narodowego z 27. z. m. odnośnie do prawa obywatelstwa państwowego zostaje zniesioną a projekt ustawy wzięty ponownie pod obrady w drugiem czytaniu.«

Nie ulega wątpliwości, że projekt ustawy wypracowany przez Radę Stanu zostanie przyjęty i tem samem nie spełnią się pobożne życzenia radykałów niemieckich, chcących w dziwny sposób usunąć ze świata kwestyę mniejszości narodowej czeskiej i żydowskiej w niemieckiej Austryi.

Nieporozumienie przy zaprzysiężeniu lekarzy wojskowych, o którem wam także donosiłem, zostanie tem samem usunięte. Sekr. stanu Dr Kaup mylnie bowiem zidentyfikował rotę ślubowania urzędników państwowych w niem. Austryi, która nie zawiera żadnej wzmianki o narodowości tylko o państwie, z powyżej wymienionym wnioskiem odnoszącym się do prawa obywatelstwa państwowego. Wedle obecnego przedłożenia będzie mógł być obywatelem państwa niemiecko-austryackiego także każdy nie-Niemiec, o ile tylko będzie miał za sobą inne dane, wymagane przez ustawę a tyczące się czasokresu zamieszkania w niemieckiej Austryi.

Delegacya Żydów rosyjskich na konferencyę pokojową.

Wiedeń, 2 grudnia. — Tel. wł. — Jedna z wychodzących w Kijowie gazet donosi, że Żydzi rosyjscy wybrali delegacyę na konferencyę pokojową. Pomiędzy delegowanymi znajduje się także znany adwokat **Grusenberg**, obrońca oskarżonego w procesie Bejlisa.

Rozruchy antyniemieckie i antyżydowskie w Pradze.

Praga, 2. grudnia. BK. Dzisiaj około południa zgromadziło się na Przykopach kilkaset osób, które przed kilku domami, w których się znajdują sklepy, zażądało wydania żydowskich właścicieli z tem umotywowanem, że żydzi ponoszą winę nędzy, jaką wojna przyniosła. Udało im się ująć kilkunastu kupców i znieważono ich czynnie. Przez szybkie wystąpienie żołnierzy i Sokołów udało się przeszkodzić dalszym wykroczeniom. Kupców sprowadzono do koszar Józefa, gdzie ich internowano. O godz. 1 zamknięto plac Józefa. —

Tłum przeciągał wśród burzliwych okrzyków: »Wybić żydów, wywieszać ich, zamknąć, dać im się »nażreć« kapusty i chleba wojennego.«

Wojsku udało się odeprzeć tłum i zamknąć Przykopy. W czeskim Banku eskomptowym wydarto wielkie tablice marmurowe, któremi były lokale parterowe obłożone.

Liberzec, 2. grudnia. BK. Biuro prasowe rządu krajowego dla Czech niemieckich donosi o wczorajszych zajściach w Pradze: Najpierw poturbowano pewnego oficera, który nosił wprawdzie czeską kokardę, ale mówił po niemiecku. Potem zwrócił się tłum przeciw oficerom, którzy nie mieli czeskich kokard, a w końcu przeciw oficerom, mówiącym po niemiecku. Również osobom cywilnym, które mówiły po niemiecku, zwracano uwagę, że w Pradze nie powinno mówić się po niemiecku. W końcu udało się sprowadzonym patrolom zaprowadzić porządek. Z balkonu czeskiego domu deputowanych przestrzegał pewien Sokoł przed wykroczeniami przeciw Żydom. O godz. w pół do pierwszej wyruszyło pogotowie z koszar Józefa, które zdołało przywrócić spokój. Popoł. powtórzyły się jednak podobne wypadki. Podczas gdy poprzednio objawiły wykroczenia charakter antysemicki, to później przybrały charakter narodowy. Koło godziny w pół do szóstej wieczorem zjawiła się w niemieckim domu patrol wojskowa, która dała zlecenie zagaszenia lamp i zamknięcia restauracyi. Również musiano zamknąć kawiarnie „Continental" i Corso". Tłum usiłował wtargnąć do obydwu kawiarni, ale przeszkodziła mu policya. Również w obu niemieckich teatrach przy wieczornych przedstawieniach przyszło do czeskich demonstracyi. W obu teatrach znajdowało się bardzo wielu czeskich widzów, którzy gwizdali. W nowym teatrze niemieckim zostało przedstawienie przerwane; po pauzie, gdy nastał spokój, dokończono przedstawienia. W niemieckim teatrze krajowym zjawił się czeski policyant na scenie z patrolą i zapowiedział, że przedstawienie musi być przerwane.

Tyle podaje czesko-słowackie biuro prasowe, jak można przypuszczać dla nastroju w czeskich dziennikach, by niezadowolenie wśród czeskiego ludu, które się już kilkakrotnie zaznaczyło wobec czeskiego rządu skierować na inne pole.

Jak w Czechach zapobiega się pogromom.

Praga, 2. grudnia. Tel. wł. Kiedy o godz. 6 wieczorem przyszło na placu Wacława do wykroczeń przeciw pojedynczym firmom i do większych skupień tłumów, zjawili się ministrowie Habermann, Soukup, Strlbrny, Stanek na placu Wacława, Okopach i w ul. Ferdynanda, która ze wszystkich stron zamknięta była kordonami wojska czecho-słowackiego. U wylotu wszystkich ulic wygłaszali ministrowie uspakajające przemówienia, które wysłuchane zostały ze spokojem a miejscami wśród burzliwych oklasków. Publiczność dała posłuch wszystkim wskazówkom i po pewnym czasie rozproszył się tłum spokojnie.

Dr. Benesz o celach czesko-słowackiej republiki.

Berno, 2. grudnia. BK. Współpracownik »Gazette de Lauzanne« miał wywiad z czeskosłowackim ministrem spraw zagranicznych, Drem. Beneszem, na temat celów czesko-słowackiej republiki. Dr. Benesz zaznaczył na wstępie, że ostateczna forma republikańska państwa czesko-słowackiego zostanie ustaloną po ujawnieniu życzeń czeskich obywateli, chłopów i żołnierzy. Nota Buriana w sprawie konieczności zaprowadzenia federalistycznego ustroju Austryi pojawiła się za późno. Rząd angielski domagał się od Austryi daleko większych ustępstw, a kiedy w dniu 14. sierpnia dowiedziano się w Wiedniu, że stosunkowo najprzychylniej dla Habsburgów usposobiony rząd koalicyi uznał państwo czesko-słowackie, zrozumieli Habsburgowie, że wybiła ostatnia ich godzina.

W dalszym ciągu Dr. Benesz omawiał ukształtowanie się w przyszłości stosunku czesko-słowackiej republiki do sąsiednich państw i niemieckich Czech, i oświadczył między innemi, że świat wkrótce się przekona, iż Czesi nie mają zamiaru prześladowania Niemców. Niemcy w Czechach zachowają swoje własne instytucye i szkoły, a nawet uniwersytet w Pradze. Co dotyczy Węgier, to wprawdzie będą one rekryminowały przeciw oderwaniu Słowaczyzny jednakże życzenia Słowaków muszą być spełnione. Z blokiem jugosłowiańskim będą Czesi żyli w dobrej harmonii, a spodziewać się należy, że także z Polską utrzymane zostaną przyjazne stosunki. — (Zachowanie przyjaznych stosunków z nami zależeć będzie w pierwszym rzędzie od Czechów. Jak dotąd, Czesi okazują mało chęci do zgody i roszczą sobie pretensye, na które naród polski nigdy i pod żadnymi warunkami się nie zgodzi. Prz. Red.)

Wśród takich okoliczności może zdaniem Dra. Benesza utworzyć się w Europie blok, który będzie mógł skutecznie utrzymać w szachu pangermanizm. Co do niemiecko-austryackiej republiki oświadczył Dr. Benesz, że państwa koalicyi gotowe są do złagodzenia warunków pokojowych wobec niemieckiej Austryi, o ile poniecha ona zamiaru przyłączenia się do wielkoniemieckiej republiki. W celu ściślejszego związania niemiecko-austryackiej republiki z państwem czesko-słowackiem rząd praski gotów jest zawrzeć z nią korzystne układy.

Wilson przyjedzie do Pragi.

Praga, 2. grudnia. Cz. B. P. Pismo »Pondelnik« dowiaduje się, że pobyt Wilsona w Europie będzie przedłużony o 10 dni. Według wszelkiego prawdopodobieństwa Wilson przyjedzie do Pragi.

Walki Czechów z wojskami Mackensena.

Budapeszt, 2. grudnia. Tel wł. Między stacyami Marchegg i Preszburg przyszło wczoraj do krwawych walk między jadącemi w kierunku do Wiednia wojskami Mackensena a znajdującemi się w tej okolicy oddziałami czesko-słowackimi. W walce brały też udział oddziały niemiecko-austryackie i żołnierze węgierscy z Preszburga. Walka, prowadzona karabinami maszynowymi i granatami ręcznymi, trwała od godziny ½10 wieczór do 2 w nocy. Po stronie czeskiej są liczne straty. Wkońcu udało się rozpędzić Czecho-Słowaków, poczem pociągi ruszyły dalej.

Część armii Mackensena w Boguminie.

Wiedeń, 1. grudnia. BK. Do Bogumina przybyły trzy pułki piechoty należące do armii Mackensena.

Apel rządu czeskiego.

Praga, 2. grudnia. BK. Całe ministerstwo ogłosiło następującą odezwę:

Do ogółu ludności miasta stołecznego Pragi!

W ostatnim czasie stały się ulice codziennie widownią rozlicznych prowokacyi. Stwierdzono, że działają tu rozmaite elementy, do gruntu wrogie naszemu narodowi. Macie zostać sprowokowani, aby wyrządzić szkodę czeskiej sprawie. Do tego nie powinniśmy dopuścić pod żadnym warunkiem. My wszyscy wiemy, że naród nasz uzyskał sobie wielu przyjaciół na całym świecie, a mianowicie w wielkiej mierze z powodu znakomitego porządku i spokoju, który zachowaliśmy dotychczas w najkrytyczniejszych chwilach. Jestto naszą największą chlubą w obecnym czasie, a także i najlepszą gwarancyą ostatecznego zwycięstwa naszej sprawy po najdalsze czasy. Zaszkodzilibyśmy wielce sprawie naszego narodu. Gdybyśmy się dali porwać prowokacyami jakiegokolwiek rodzaju do czynów, któreby mogły poniżyć sławne imię naszego narodu w oczach świata. Musimy przeciwdziałać wszystkim zamachom nieprzyjaciół naszej wolności i samodzielności.

Apelujemy do całego społeczeństwa czeskiego o poparcie wszystkimi środkami w tem usiłowaniu nie mieszajcie się do niczego, coby mogło spowodować zamieszanie w naszych ulicach. Wymijajcie wszelkie zbiegowiska, i pozostawcie powołanym strażom usunięcie wszelkiej prowokacyi. Unikajcie wszelkiego gwałtu na własności prywatnej i wszelkiego wykroczenia przeciw bezpieczeństwu osobistemu, wskutek którego mogłaby zostać splamiona dobra opinia Pragi w oczach świata. Sprawa Pragi jest sprawą całego narodu, ufamy w to mocno, że każdy uczciwy Czech podda się tej przestrodze natychmiast i bezwarunkowo.

Podpisano: Dr. **Kramarz** i wszyscy ministrowie.

Czeskie rządy wojskowe w Mostach.

Liberec, 2. grudnia. BK. Biuro prasowe krajowego rządu dla niemieckich Czech donosi: Znane niemieckie miasto górnicze Mosty (Brüx) w Rudawach pozostaje od piątku całkowicie pod przemocą czeskiej soldateski. Jak już donoszono, wojska czeskie zaaresztowały w Mostach burmistrza dra Herolda. Po długich rokowaniach wyzyskano wprawdzie jego uwolnienie, ale nie pozwolono mu na pobyt w Mostach. — Wywieziono go pod eskortą do Komotowa a stąd do jego dóbr w Kaaden, gdzie znajduje się pod dozorem policyjnym.

Kongres pokojowy a organizacya syońska.

Kongres syonistów w Londynie.

Amsterdam, 30. listopada. B. K. — Według »Allgemeen Handelsblad« donosi »Manchester Guardian«, że kierownicy organizacyi syońskiej zostali zawiadomieni, iż podczas obrad konferencyi pokojowej o przyszłości Palestyny otrzymają możność przedstawienia żądań żydowskich odnośnie do tego kraju. Sokołów udaje się w tym tygodniu do Paryża celem otwarcia tam w porozumieniu z rządem angielskim i francuskim biura syońskiego, któreby zapoznawało delegatów pokojowych z żądaniami organizacyi syońskiej.

Istnieje zamiar zwołania wkrótce w Londynie kongresu syońskiego w którym wezmą udział zastępcy wszystkich krajów koalicyi i neutralnych. W program wchodzą prócz kwestyi osiedlenia w Palestynie sprawa żydowskich praw narodowych w niektórych krajach wschodnio-europejskich, n. p. w Polsce.

(Pierwszą część tego telegramu podaliśmy już w numerze wczorajszym. Red.)

Spór włosko-południowo-słowiański.

Obrońcy narodowo-personalnej autonomii podkreślali zawsze wobec zwolenników narodowo-terytoryalnej autonomii, iż tylko przez syntezę obu systemów da się rozwiązać problem narodowościowy a przedewszystkiem problem mniejszości narodowych.

Ignorowanie tego faktu obok całego szeregu innych doprowadziło do rozpadnięcia się monarchii naddunajskiej, a obecnie sprzyja również wybuchowi walk pomiędzy Niemcami a Czechami, Polakami a Ukraińcami, Włochami a południowymi Słowianami, Węgrami, a nie-Węgrami i wkońcu wszystkich tych narodów przeciw Żydom. Szowinizm narodowościowy, który ogarnął nie tylko burżuazyę wszystkich narodów, ale także owładnął rządami socyalistycznymi, wywołał tuż po zawieszeniu broni szereg krwawych nawet zatargów, a obecnie grozi znowu wybuchem wojny pomiędzy Włochami a południowymi Słowianami. Włosi bowiem nie zadowolili się ubezpieczeniem południowego Tyrolu i niemieckich okręgów tego kraju koronnego. Tryestu a okolica zamieszkała w przeważającej części przez południowych Słowian, lecz sięgnęli także — mimo protestu koalicyi i Ameryki — po Riekę, Istryę i Dalmacyę i w brutalny sposób gwałcą tam wolność Kroatów, Słoweńców, i Serbów.

Konflikt ten staje się tem poważniejszy, skoro się weźmie pod uwagę fakt, iż południowi Słowianie skłonni są jedynie do ustępstw o tyle, że zgadzają się na proklamowanie Tryestu wolnym portem pod międzynarodową ochroną. Co się zaś tyczy przyszłości Dalmacyi, Istryi, Rieki, to w tej sprawie gotowi są Kroaci, Serbowie i Słoweńcy, jak wskazuje na to zarządzona mobilizacya, do stawiania najzacieklejszego oporu.

Kwestya tem bardziej wikła się, że z chwilą zagarnięcia części tych obszarów przez Włochy wejdą do parlamentu włoskiego irredentyści południowo-słowiańscy, których wzrok będzie zawsze zwrócony poza granicę państwa włoskiego, i odwrotnie znowu, w razie pozostania obszarów tych przy południowych Słowianach, grożą Włosi rozbudzeniem silnego ruchu włosko-irredentystycznego w południowo-słowiańskim Saborze. Należy przytem zwrócić uwagę na to, iż jakkolwiek Serbowie skłonni są do pewnych ustępstw na rzecz Włochów, to Kroaci i Słoweńcy bezwzględnie odpierają wszelkie zakusy Włochów, jak się to okazało w Riece. Słoweńcy i Kroaci zwalczają też silnie podnoszoną z niektórych stron myśl poddania obszarów południowo-słowiańskich pod berło Karageorgewiczów. Razem z nimi kroczy też poważna ilość Czarnogórców i Serbów. Wszystkie te żywioły propagują hasło utworzenia wielkiej republiki południowo-słowiańskiej.

Wikła się więc ten problem i nastręcza koalicyi poważne trudności, tem bardziej, że czyniła ona równocześnie wiele przyrzeczeń tak Włochom jak i południowym Słowianom. »Rzym« zaś z drugiej strony nie zbyt poważnie traktuje sprawę stanowienia narodów o sobie, jak to zresztą się dzieje w Budapeszcie i gdzieindziej.

Dochodzimy więc w rezultacie do smutnego wniosku, iż dalecy jesteśmy od rzeczywistego pojednania narodów, ten też tak długo nie nastąpi, pókiknie zerwie się z imperyalizmem narodowościowym i póki współżycie narodów na obszarach mieszanych językowo nie zostanie uregulowane na zasadzie autonomii personalno-narodowej.

Verus.

O zjednoczenie Słowian południowych.

Zagrzeb, 2. grudnia. — Tel. wł. — Rząd dalmatyński wysłał do rządu serbskiego następującą depeszę: »W imieniu całej ludności Dalmacyi zaklinamy kompetentne czynniki, aby niezwłocznie i bez względu na uboczne kwestye przeprowadziły formalne i definitywne zjednoczenie wszystkich Słowian południowych od Adryi aż do Wardaru.

Niepokoje we Włoszech.

Rozstrój w armii włoskiej?

Wiedeń, 2. grudnia. Tel. wł. Na podstawie wiadomości otrzymanych z Insbrucka wybuchły groźne rozruchy w górnych Włoszech. W przeważnej części fabryk wybuchł strajk i przyszło do krwawych starć między wojskiem a ludem. — Rozstrój w armii włoskiej zresztą się powiększa. Wojska masami opuszczają swe pozycye, aby się udać do domu. Nawet na wojsko dotychczas pewne, nie można liczyć, gdyż podobnie jak i żandarmerya sympatyzuje z strajkującymi. Władza rządu coraz bardziej słabnie.

Ebert ostrzega przed przykładem Rosyi.

Berlin, 1. grudnia. BK. Na zgromadzeniu zwołanem przez berlińską organizacyę socyalistyczną, w którem brało udział około 2000 osób, oświadczył Ebert.

»Wielka rewolucya niemiecka nie rozciągnie nad Niemcami nowej dyktatury, lecz tylko silnie ugruntuje wolność niemiecką. Wzmocnić demokracyę, oto zadanie Zgromadzenia Narodowego. Zgromadzenie konstytuujące silnie złączy naród niemiecki, któremu teraz grozi rozbicie. O socyalistyczne owoce rewolucyi nie potrzebują się robotnicy troszczyć. Zyski kapitalistyczne zostaną silną dłonią ujęte i wszystkie zyski wojenne muszą do ostatniego zostać ściągnięte. Niechaj robotnicy niemieccy popatrzą na Rosyę i dadzą się ostrzedz, że wysoko rozwinięte niemieckie życie gospodarcze nie może się na dłuższy czas dać zgwałcić karabinami maszynowymi.

W przyjętej wkońcu rezolucyi powitano jednomyślnie uchwałę rządu Rad, mocą której wybory do Zgromadzenia Narodowego odbędą się już w lutym 1919 r.

Żywność dla Niemiec.

Berlin, 2. grudnia. BK. Rząd amerykański wydał polecenie, aby 32 byłe niemieckie okręty handlowe załadować żywnością i wysłać do Niemiec. Ostateczna dostawa żywności jednakże nastąpi dopiero po przeprowadzeniu wyborów do Zgromadzenia narodowego.

Przed konferencyą pokojową.

Waszyngton, 2. grudnia. BK. Orędzie Wilsona do kongresu w poniedziałek poda prawdopodobnie linie wytyczne propozycyi pokojowej na konferencyę paryską. Republikanin Cimins przedłoży senatorom w poniedziałek wniosek, według którego ma się udać do Paryża na konferencyę pokojową 4 republikańskich, i 4 demokratycznych senatorów, nie jako delegatów, lecz jako delegatów senatu. Wilson wyjedzie zdaje się we wtorek do Brest.

Foch, Clemenceau, Orlando i Sonino w Londynie.

Londyn, 2. grudnia. BK. Foch, Clemenceau, Orlando i Sonino przybyli tutaj wczoraj wieczorem.

Belgijczycy wkroczyli do Akwizgranu.

Berlin, 2. grudnia. BK. Jak »Lokalanzeiger« donosi, wkroczyło wczoraj w nocy wojsko belgijskie do Akwizgranu. — Członkom Rad robotników i żołnierzy, którzy zjawili się w komendanta belgijskiego, oświadczono, że Rada robotników i żołnierzy zostaje usunięta.

Wilhelm chory.

Berlin, 2. grudnia. Tel. wł. Wilhelm Hohenzollern dostał ataku nerwowego i znajduje się w sanatoryum w Arnheim.

O ogłoszenie tajnych dokumentów.

Lipsk, 2. grudnia. Tel. wł. »Tagblatt« dowiaduje się, że rząd państwowy czyni zależnem ogłoszenie tajnych dokumentów w sprawie wypadków poprzedzających wojnę od równoczesnego otwarcia tajnych archiwów wszystkich państw prowadzących wojnę.

Wynurzenia bawarskiego polityka.

Monachium, 2. grudnia. BK. Pewien członek rządu bawarskiego wyraził się w rozmowie z redaktorem »Münchener Neueste Nachrichten« w następujący sposób o stosunku Bawaryi do Rzeszy niemieckiej: »Rząd bawarski w obecnym swoim składzie nie da się nigdy spowodować do rozerwania jedności Niemiec. Chcemy uprawiać wielko-niemiecką politykę. Zwalczamy przodownictwo Prus, ponieważ dążymy do równouprawnienia wszystkich państw w ramach republiki federatywnej zwalczamy jednakże również wszelkie separatystyczne dążenia, bez względu na to, skąd one pochodzą.

Radko Dimitrew i Russki w rękach bolszewików.

Jekaterynosław, 2. grudnia. Cz. B. P. Kubański »Kraj« donosi: Generałowie Radko Dimitriew i Russkij zostali jako zakładnicy uwięzieni przez bolszewików. Uwięziono również syna Radki Dimitriewa. — Russkij leży chory w szpitalu.

Arcybiskup Soederbloem przeciw pogromom.

Sztokholm, 2. grudnia. — Ż. B. K. — Głowa kościoła w Szwecyi arcybiskup Nathan Soederbloem w Upsali, który zażywa sławy światowej jako historyk i b. profesor uniwersytetu lipskiego, pisze do biura światowej organizacyi poale-syońskiej jak następuje: »Przeszkodzony niestoty w uczestniczeniu na Wszechświatowym Zgromadzeniu, wyrażam na tej drodze moją najgorętszą sympatyę dla celów zgromadzenia. Prześladowania były już dawno straszną hańbą dla ludzkości i chrześcijaństwa. Że obecnie z nową siłą znowu podjęte zostały, dowodzi o zbrodniczym uporze, który niczego się nie nauczył.«

Rumuni rezygnują z Bessarabii

Kijów, 2. grudnia. Czeskie Biuro prasowe donosi: Ostatnimi dniami odbyły się w Jassach narady rumuńskich polityków, którzy w celu uniknięcia konfliktów wypowiedzieli się za zaniechaniem aspiracyi do Bessarabii.

Król włoski w Rjece.

Zagrzeb, 2. grudnia. — Tel. wł. — We środę, dnia 4. bm. przybędzie król Wiktor Emanuel do Rjeki. Z tej okazyi odbyło się poufne posiedzenie włoskiej Rady narodowej, na którem postanowiono wydalić z miasta żywioły przeciwne włoskiemu panowaniu.

Niepodległość Ormian.

Londyn, 2. grudnia. — B. K. — Jak się biuro Reutera dowiaduje, proklamowała ormiańska delegacya narodowa w Paryżu niezawisłość Armenii.

Galerya 122 generałów emerytów.

Budapeszt, 2. grudnia. — Tel. wł. — Wczorajszy numer urzędowego dziennika ogłasza rozporządzenie, z którego wynika, iż nie mniej jak 122 generałów, 600 audytorów i 10 lekarzy sztabu generalnego będzie spensyonowanych. Na czele spensyonowanych generałów stoi Józef Habsburg, który zrzekł się swej emerytury na korzyść powracających do domu żołnierzy. Ponadto poszli »w duraki« marszałek polny porucznik Rohr i generał-pułkownicy baron Hazai i Hauzer.

Pożar arsenału wiedeńskiego.

Wiedeń, 2. grudnia. BK. Dzisiaj rano zauważono w zabudowaniach arsenału ogień. Pożar wybuchł już, zdaje się w nocy w budynku, w którym zgromadzone były wielkie zapasy skór. W chwili odkrycia przybrał już wielkie rozmiary. Oprócz zapasów skóry spalił się także skład pochodni, w którego pobliżu leżały wielkie masy ciał eksplodujących.

DZIAŁ GOSPODARCZY.

Giełda.

Wiedeń, 2. listopada. B. K. W związku z sprawozdaniami o lepszym nastroju w Budapeszcie ruch na giełdzie na początku tygodnia przybrał przyjazny charakter. Ożywiony popyt na papiery węgierskie i tureckie i na priorytety kolei południowej. W dalszym przebiegu zmniejszyło się początkowe ożywienie w ruchu, w związku z czem poszła ręka w rękę lekka, częściowe zniżka kursów. Poważne zwyżki osiągnęły liczne papiery szrankowe, wśród tych mianowicie akcye żeglugi, nafty, cukru i węgla.

Budapeszt, 2. grudnia. — B. K. — Przy dalej trwającym zastoju ograniczał się obrót na dzisiejszej giełdzie do zwykłych efektów kulisowych, które były notowane po kursach z zeszłego tygodnia. — Na rynku lokacyjnym poszukiwano akcyi Adria, które znacznie poszły w górę. Rynek rentowy utrzymał się w równowadze.

Berlin, 2. grudnia. B. K. — W porównaniu za sobotą nastrój panował dziś spokojniejszy. Rozmaite pogłoski, które obiegały w sobotę, nie sprawdziły się, tak że kursy z powodu pokryć poszły dalej w górę. Wyjątek stanowiły akcye tarbnicze, jako też Daimlera. Renty austryackie i węgierskie ogółem nie zmieniły się. W akcyach przemysłowych, notowanych tylko po kursach jednostkowych, przeważała podaż, lecz zniżki nie były tak znaczne jak w zeszłym tygodniu.

A. KUPRIN.

Pudełek.

Mam teraz w domu śliczną psinę — czarnego pudelka. Wabi się »Łajdak«.

Nazwano go tak wcale nie dlatego, by obrazić jego psią godność. Nie, bynajmniej! Nazwano go tak dlatego, że w okresie dostawania zębów gryzł nóżki stołków i stolików, żuł prastare portrety i wypluwał je w brzydkim i oślinionym stanie, wbiegał jak oszalały do kurnika pani gospodyni, wypędzał stamtąd wszelkie ptactwo i szczekał na nie głośno: dzięki jego »łajdactwu« wszystkie kury biegały jak powaryowane po dziedzińcu gdakały i gubiły opierzenie.

Raz nawet wyrządził nam wcale niemiłą niespodziankę. Wpadł do pokoju podczas domowego koncertu i tak podle zaczął akompaniować słynnemu skrzypkowi, że ten wyniósł się od nas raz na zawsze i wątpliwe, czy kiedykolwiek jeszcze zajrzy...

Pomijam te wszystkie »łajdactwa«, jakie systematycznie wyrządzał służbie. Jak się zdaje, bito go też nieraz za to po cichu w kuchence...

Dziś rano dałem mu kawał chleba z masłem, ale mój pudełek ostrożnie i, jak się zdaje, tylko przez grzeczność, lizał masło i znów ułożył się u mych nóg, patrząc mi w oczy smutnie pytającemi oczyma —

Wiem dobrze, że memu pudełkowi mija rok i że teraz przychodzi nań okres »wycieczek«, ale i to wiem również, że w tem biednem stworzeniu obudziła się już świadomość i że skutkiem tego staje się nieszczęśliwym.

Bezustanku, delikatnie, niestrudzenie błaga mnie, bym wyszedł na ulicę, koniecznie siadł do dorożki i pojechał gdziekolwiek, aby tylko on mógł biedz wtedy obok dorożki i szczekać na koło, które obraca się, obraca, obraca... Później wybiegnie naprzód i będzie ze szczekaniem skakał koniowi do mordy.

Podczas tego mówi do konia:

— Proszę cię, zatrzymaj się, daj mi pomyśleć nad tem, czemu to koło obraca się, nie mogę tego zrozumieć, a tak bardzo chciałbym to wiedzieć!

Ale to konia nie wzrusza; tętnią w nim potężne zwierzęce instynkty, z których z taką ochotnością korzystamy my, ludzie, zużytkowując dla swych celów jego siłę, nerwowość, piękno jego kształtu, zdolność zapamiętywania miejsc, niewybredność w jedzeniu.

Koń mknie pod batogiem za ślepem poddaniem się i myśli o owsie.

A tymczasem mój biedny, czarny pudełek, znów zwraca się do mnie, wskakuje do dorożki, usadawia się obok i płacze, doprawdy płacze:

— Wyjaśnij mi ty, mądry, niezbadany czarodzieju, ty, który umiesz czynić cuda, rozpalać ogień, ty, któremu jest łatwo zdobyć jadło, — wyjaśnij mi: dlaczego koło się kręci? Powiedz, po co ja istnieję na świecie? Dlaczego tak mocno jestem przywiązany do ciebie, i czy nie lepiejby mi było być złym i zgłodniałym wilkiem, biegać jak on po leśnej gęstwinie, spać jak on wśród krzaków i drzew korzeni i z rozkoszą żłopać krew zająca, któremu się gardziel przegryzie? —

O, miła, biedna i dobra psino! Otóż to właśnie że i mnie nie lepiej jest na świecie, niż tobie! Otóż to właśnie, że i ja wiecznie szukam swego Boga, aby go spytać z utęsknieniem i męką:

— Co jest czas? Co jest ruch? Dlaczego żyję tak krótko i tak niepotrzebnie? Dlaczego każdy czyn mego życia jest zatruty cierpieniem? Niekiedy nawet rozkosznem cierpieniem?!

O, moje miła, dobra psino: nikt nam na to nie odpowie!

Widzisz, ja sam teraz płaczę, przejęty trwogą i bólem i tą świadomością, co się we mnie zbudziła.

A może to wszystko jest tak nadzwyczaj proste; a może i ja i ty jesteśmy śmieszni ze swą męką. A może ta gdzieś na uboczu siedzi sobie taki dyablik-dowcipniś, który wie dobrze, że całe te pytania sprowadza się do jaknajmniej skomplikowanej formuły algebraicznej!

Siedzi sobie i wie wszystko, lecz umyślnie nie nam nic chce powiedzieć.

I nigdy nie powie! —

Tłóm. J. M.

Dekret o wyborach do Sejmu ustawodawczego.

Rada ministrów uchwaliła następujący podział na okręgi wyborcze.:

Wybory odbędą się:

I. Na ziemiach dawnego zaboru rosyjskiego:

2. Okręgi wyborcze (powiaty): Suwalski, Sejneński i Augustowski. Ilość mandatów 4. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Suwałki.

3. Okręgi wyborcze (powiaty): Łomżyński, Szczuczyński, Kolneński, Ostrołęcki, W. Mazowiecki i Ostrowski. Ilość mandatów 9. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Łomża.

4. Okręgi wyborcze (powiaty): Mławski, Prasnyski, Ciechanowski, Makowski i Pułtuski. Ilość mandatów 8. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Ciechanów.

5. Okręgi wyborcze (powiaty): Lipnoski i Rypiński. Ilość mandatów 4. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Lipno.

6. Okręgi wyborcze (powiaty): Płocki, Płoński i Sierpcki. Ilość mandatów 6. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Płock.

7. Okręgi wyborcze (powiaty): Włocławski i Nieszawski. Ilość mandatów 6. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Włocławek.

8. Okręgi wyborcze (powiaty): Słupecki, Koniński, Kolski. Ilość mandatów 7. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Konin.

9. Okręgi wyborcze (powiaty): Łęczycki, Kutnoski i Gostyński. Ilość mandatów 7. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Kutno.

10. Okręgi wyborcze (powiaty): Kaliski i Turecki. Ilość mandatów 6. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Kalisz.

11. Okręgi wyborcze (powiaty): Sieradzki i Wieluński. Ilość mandatów 7. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Sieradz.

12. m. Łódź. Ilość mandatów 10. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Łódź.

13. Okręgi wyborcze (powiaty): Łódzki, Łaski i Brzeziński. Ilość mandatów 10. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Łódź.

14. Okręgi wyborcze (powiaty): Łowicki, Skierniewicki, Rawski i Sochaczewski. Ilość mandatów 6. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Łowicz.

15. Okręgi wyborcze (powiaty): Grójecki, Błoński, lewy brzeg warszawskiego. Ilość mandatów 8. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Grodzisk.

16. m. Warszawa. Ilość mandatów 16. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Warszawa.

17. Okręgi wyborcze (powiaty): Radzymiński, Miński, prawy brzeg warszawskiego. Ilość mandatów 7. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Mińsk.

18. Okręgi wyborcze (powiaty): Siedlecki, Węgrowski i Sokołowski. Ilość mandatów 5. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Siedlce.

19. Okręgi wyborcze (powiaty): Garwoliński, Łukowski. Ilość mandatów 6. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Łuków.

20. Okręgi wyborcze (powiaty): Bialski, Janowski, Radzyński, Włodawski. Ilość mandatów 6. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Biała.

21. Okręgi wyborcze (powiaty): Chełmski, Hrubieszowski i Tomaszowski. Ilość mandatów 7. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Chełm.

2. Okręgi wyborcze (powiaty): Puławski, Lubartowski, Lubelski. Ilość mandatów 10. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Lublin.

23. Okręgi wyborcze (powiaty): Janowski, Krasnostawski, Biłgorajski i Zamojski. Ilość mandatów 10. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Zamość.

24. Okręgi wyborcze (powiaty): Sandomierski, Opatowski i Iłżecki. Ilość mandatów 9. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Sandomierz.

25. Okręgi wyborcze (powiaty): Opoczyński i Konecki. Ilość mandatów 6. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Opoczno.

26. Okręgi wyborcze (powiaty): Kielecki, Włoszczowski i Jędrzejowski. Ilość mandatów 8. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Kielce.

27. Okręgi wyborcze (powiaty): Stopnicki i Pińczowski. Ilość mandatów 6. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Pińczów.

28. Okręgi wyborcze (powiaty): Miechowski i Olkuski. Ilość mandatów 6. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Olkusz.

29. Okręgi wyborcze (powiaty): Będziński i Dąbrowski. Ilość mandatów 9. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Sosnowiec.

30. Okręgi wyborcze (powiaty): Częstochowski i Radomskowski. Ilość mandatów 9. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Częstochowa.

31. Okręgi wyborcze (powiaty): Piotrkowski. Ilość mandatów 5. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Piotrków.

32. Okręgi wyborcze (powiaty): Radomski i Kozieniecki. Ilość mandatów 7. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Radom.

33. Okręgi wyborcze (powiaty): Sokólski i Białostocki. Ilość mandatów 7. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Białystok.

34. Okręgi wyborcze (powiaty): Bielski. Ilość mandatów. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Bielsk.

II. Na ziemiach dawnego zaboru austryackiego:

a) Śląsk Cieszyński.

(Zamieściliśmy już w numerze niedzielnym).

b) Galicya.

36. Okręgi wyborcze (powiaty) m. Kraków i powiaty Krakowski, Podgórski i Wieliczkowski bez pow. sąd. Dobczyckiego. Ilość mandatów 8. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Kraków.

37. Okręgi wyborcze (powiaty) pow. polit. Chrzanowski, Oświęcimski i pow. sąd. Bialski. Ilość mandatów 5. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Oświęcim.

38. Okręgi wyborcze (powiaty): pow. polit. Wadowicki, Żywiecki i pow. sąd. Kęcki. Ilość mandatów 5. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Wadowice.

39. Okręgi wyborcze (powiaty): pow. polit. Nowotarski, Limanowski, Myślenicki i pow. sąd. Dobczycki, jednak z Orawy, z pow. Trzcianieckiego, gminy: Ferećnica, Biały Potok, Chabówka, Bukowina, Charkubusz, Czymkowa, Chyżne, Dolów, Stodówka, Jabłonka, Lesek, Lipnica Górna, Lipnica Dolna, Orawka, Piekielnik, Podsklele, Podwiele, Surma, Studzienki, Szuladorek, Wiltanowa, Zubrzyce, Zubrzyce Górne, Zubrzyce Dolne, dalej zaś z powiatu Namiestkowskiego gminy: Bedzików, Czernica, Damelki, Erdeiba, Chrustek, Klin Zakamienny, Kruszelnia, Mętne, Nowoty, Pálgóra, Ruberyce, Sydelne i Wesele. Ilość mandatów 8. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Nowy Targ.

40. Okręgi wyborcze (powiaty): pow. polit. Nowosądecki, Grybowski i Gorlicki. Ilość mandatów 5. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Nowy Sącz.

41. Okręgi wyborcze (powiaty): pow polit. Jasielski, Krośnieński i Sanocki. Ilość mandatów 6. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Jasło.

42. Okręgi wyborcze (powiaty): pow. polit. Tarnowski, Brzeski, Bocheński, Dąbrowski, i Pilzneński. Ilość mandatów 9. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Tarnów.

43. Okręgi wyborcze (powiaty): pow. polit. Rzeszowski, Strzyżowski i Kopczycki. Ilość mandatów 6. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Rzeszów.

44. Okręgi wyborcze (powiaty): pow. polit. Tarnobrzeski, Niski, Kolbuszowski i Mielecki. Ilość mandatów 6. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Tarnobrzeg.

45. Okręgi wyborcze (powiaty): Jarosławski, Przeworski i Łańcucki. Ilość mandatów 6. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Jarosław.

46. Okręgi wyborcze (powiaty): pow. polit. Przemyski, Brzozowski i pow. sąd. Birczański. Ilość mandatów 5. Siedziba głównej Komisyi wyborczej Przemyśl.

Z innych okręgów galicyjskich wejdą do Sejmu Ustawodawczego b. posłowie polscy z tych okręgów do b. parlamentu austryackiego.

W sprawie wyborów w okręgach dawnego zaboru pruskiego nastąpi niebawem zarządzenie w porozumieniu z przedstawicielami społeczeństwa polskiego w Poznańskiem i na Śląsku.

Również powołani zostaną do Sejmu Ustawodawczego w porozumieniu z miejscowem społeczeństwem polskiem przedstawiciele Polaków na Litwie i Rusi.

W sprawie milicyi żydowskiej we Lwowie.

Poniżej przedrukowujemy 3 dokumenty, które neutralność milicyi żydowskiej we Lwowie stawiają ponad wszelką wątpliwość. Przy tej sposobności jeszcze raz podnosimy — zwłaszcza wobec niewyraźnego wczorajszego telegramu Biura korespondencyjnego z Krakowa —, że milicyę żydowską rozbroiły władze polskie natychmiast po wkroczeniu do miasta, tj. w piątek 22. z. m. nad ranem. Milicyantów żydowskich internowano.

Czy w razie nierozbrojenia milicyi żydowskiej przyszłoby do pogromu, względnie czy pogrom przybrałby tak straszne rozmiary — można wątpić.

•

Umowa
pomiędzy Milicyą żydowską a Wojskiem Polskiem zawarta dnia 10. listopada 1918 we Lwowie.

I. Milicya żydowska ma za zadanie utrzymanie porządku i bezpieczeństwa publicznego w częściach miasta zamieszkanych przez ludność żydowską. Nie może ona brać udziału w walkach ani po stronie Polaków ani Ukraińców.

II. Członkowie milicyi są uzbrojeni, mają mieć na rękawie lewym białą opaskę i być zaopatrzeni w legitymacyę wydane przez komendę Milicyi Żydowskiej.

III. Komenda Milicyi Żydowskiej ma przesłać spis członków Milicyi oraz co trzy dni zawiadamiać o zmianach składu milicyi.

IV. Rejon działalności Milicyi Żydowskiej ograniczony jest następującemi ulicami: Kleparowska, Weteranów, Pod Dębem, Panieńska, Zamkowa, Klasztorna, Podwale, Sobieskiego, Karola Ludwika, Jagiellońska, Kołłątaja, Kazimierzowska, Kleparowska.

V. Wojska polskie będą przestrzegać neutralności Milicyi Żydowskiej.

Stanisław Łapiński wr., szef sztabu.

Izydor Fuchs, Oblt. wr.

Inż. Reiss wr.

Dr. Aleksandrowicz wr.

Komitet Narodowy Polski.

41.

•

Poświadczenie.

Stwierdzamy, że komenda Milicyi Żydowskiej zgłosiła u Komitetu Zjednoczonych Stronnictw polskich absolutną neutralność i podała do wiadomości, że zawiązała się jedynie w celu utrzymania porządku i bezpieczeństwa w dzielnicy przez ludność żydowską zamieszkałej. Komitet przyjmując to oświadczenie do wiadomości, znosi się równocześnie z Komendą wojsk polskich celem wydania zarządzeń, któreby unormowały stosunek i zakres działania tejże Milicyi wobec wojsk polskich.

We Lwowie, 9. listopada 1918.

Dr. Leonard Stahl wr. Dr. Ernest Adam wr.

Dr. Łaźewski wr.

•

Odpis z oryginału.

Wedle podania Żydowskiego Wydziału Bezpieczeństwa zorganizowano w następujących miejscach pogotowia żydowskiej neutralnej Milicyi:

1. Tempel na Żółkiewskiem,
2. Bożnica na ul. Bożniczej,
3. ul. Żółkiewska l. 25,
4. ul. Blacharska l. 25,
5. ul. Rzeźnicka l. 13.

Upraszamy imieniem Pol. Komitetu Narodowego o uszanowanie neutralności tych pogotowi i nierozbrajania milicyantów.

We Lwowie, 9. listopada 1918.

Im. Pol. Kom. Nar.

Głażewski wr. Dr. Leonard Stahl wr.

Dr. Ernest Adam wr.

„Kontrybucya" w Ustrzykach.

Pod tytułem »Dokumente der polnischen Freiheit« ogłasza »Arbeiter-Zeitung« w nrze 382 z 1 bm. dwa dokumenty, które podajemy tu dosłownie za wiedeńskim dziennikiem.

Komenda placu Sanok. Komenda ekspedycyi Sanok-Chyrów.

Do Izraelickiej Gminy wyznaniowej w Ustrzykach Dolnych.

Zostało stwierdzonem, że ludność żydowska bierze udział w walkach hajdamaków przeciw wojsku polskiemu, które z polecenia rządu polskiego zaprowadza spokój i porządek w kraju.

Z powodu tych nieprzyjacielskich i zbrodniczych czynów poniosło też śmierć trzech naszych żołnierzy. Sprawcy zostaną za to osobiście pociągnięci do odpowiedzialności. Gmina Izraelicka, która temu nie przeszkodziła, ma tytułem kary złożyć w ciągu godziny kwotę 300 tysięcy koron. Na wypadek niezłożenia zostaną domy żydowskie zbombardowane albo wysadzone dynamitem a kasa przymusowo ściągnięta.

Oficer przedkładający niniejsze pismo jest zarazem upoważniony do przyjęcia pokwitowania powyższej sumy.

Ustrzyki, 24. listopada 1918.

Swoboda, podpułk.
Komendant ekspedycyi.

Protokół odbioru w myśl pisma komendy z 24. listopada 1918.

	koron
Otrzymano w gotówce na konto	400.—
25 losów Czerw. Krzyża po 20 koron	500.—
1 książeczka Poczt. Kasy oszczęd. pani Zofii Apfel .	2000.—
Dodatek kolejowy dla firmy Falter i Dattner	15.837-82
3 austr. pożyczki wojenne po 1000 koron	3000.—
Gotówka u Dr. Sternera i burmistrza Frenkla	34.100.—
Razem	59.337.82

Razem w gotówce i papierach w wartości... otrzymane celem oddania podpułkownikowi Swobodzie.

Szczepański

Inżynier — podporucznik.

Jak podaje »Arb.-Ztg.«, udał się w tej sprawie pewien adwokat z Ustrzyk do Krakowa celem doniesienia o tym wypadku hr. Lasockiemu, które mu wręczył kopię powyższego rozkazu, uwierzytelnioną przez b. starostę Nocla. Hr. Lasocki zażądał oryginału, a gdy adwokat wręczył mu oryginał, hr. Lasocki nie chciał go więcej zwrócić.

Z Palestyny.

(Konferencya org. »Hapoel-Hazair« w Huldzie. — Brak robotników żydowskich. — Działalność partyi poale-syonistycznej. — Angielski przemysł w Palestynie. — Włoski bank. — Opodatkowanie południowej Palestyny. — Powrót do Petach-Tikwy.)

Centralny komitet żydowskiej organizacyi robotniczej w Palestynie »Hapoel-Hazair« zwołał konferencyę tejże organizacyi do Huldy. (Było to przed okupacyą Samaryi i Galilei). Skonstatowano brak żydowskich sił robotniczych we wszystkich dziedzinach gospodarstwa. Omawiano także sprawę stosunku org. »Hapoel-Hazair« do socyalizmu. Według sprawozdania amerykańskiej gazety »Jüdisches Volk« sprawa ta nie została definitywnie załatwiona. Konferencya ostrzegała przed zatargami partyjnymi i powitała ruch legionowy.

Organ amerykańskich poale-syonistów »Der Jüdische Kämfer« ogłasza listy członków poale-syonistycznego komitetu centralnego w Palestynie, bawiących obecnie w Jaffie: Zifroni, Eliezer, Hampel i Rachel Janaith. Listy te zostały wysłane jeszcze przed zajęciem Samaryi i Galilei. Wynika z nich, że w kraju pozostała bardzo mała garstka poale-syonistów. Znaczna ich ilość, a przedewszystkiem kierujące osobistości zostały wydalone z kraju. Ci zaś, którzy pozostali oddali się do dyspozycyi pracy politycznej i ruchu legionowego. Komisya palest. znalazła w nich politycznie dojrzały element i wartościowy aparat organizacyjny. W Jaffie założyli oni klub robotniczy i bibliotekę, jak również robotnicze stowarzyszenie współdzielcze, które wykonuje roboty publiczne. Drugie współdzielcze stowarzyszenie miejskich robotników, które również otrzymało państwowe zamówienia, zostało założone w Jerozolimie. Pracy prywatnej wtedy (było to w miesiącu Ijar) nie było. Partya poale-syonistyczna zreorganizowała biuro pośrednictwa pracy w Jaffie, które posiada swoich zastępców w całej Judei. Partya brała energiczny udział w kampanii wyborczej do gmin i w tworzeniu jednolitej organizacyi całego żydostwa krajowego na demokratycznej zasadzie. Poale-syoniści prowadzą zaciętą walkę przeciwko komitetom, powstającym w kraju dla spekulacyi gruntowej.

Wspomniane listy jednomyślnie konstatują brak żydowskich robotników i kierujących osobistości.

W Jaffie zostały założone dwie wielkie angielskie fabryki metaliczne, które zatrudniają Żydów. W Jerozolimie wkrótce zostanie otwarta filia włoskiego »Banco di Roma.«

Celem gospodarczego wzmocnienia południowej Palestyny władza angielskie rozpoczęły ściągać zwykłe przedwojenne podatki, z których ludność początkowo była uwolniona z powodu wyczerpania i biedy, jakie wśród niej panowały w czasie przybycia wojsk angielskich do kraju. W międzyczasie jednak materyalny byt mieszkańców na tyle się polepszył, że są oni już w stanie brać udział w kosztach administrowania krajem. Podatki są przeznaczone wyłącznie dla potrzeb krajowych.

Żydowskie rodziny wracają powoli do swej kolonii rodzinnej Petach-Tikwy, przyczem posługują się dla przewozu swego gospodarstwa domowego wielbłądami, które im stawiają do dyspozycyi angielskie władze okupacyjne.

Rozporządzenie P. K. L. w sprawie zasiłków wojskowych.

Celem uregulowania sprawy zasiłków, wypłacanych dotąd przez Skarb austryacki rodzinom osób powołanych do służby wojskowej, zarządza się co następuje: (Przytaczamy we wyciągu. — Red.).

1. Postanowienia dotychczas obowiązujących ustaw pozostają do dnia 1. grudnia 1918 bez zmiany a Skarb polski wypłacać będzie osobom dotąd uprawnionym przyznane im definitywnie pobory w terminach, wedle norm dotąd obowiązujących.

2. Od dnia 1. grudnia 1918 uprawnionymi będą zasadniczo do poboru zasiłków tylko rodziny tych osób, które służą w wojsku polskiem oraz tych, które z powodów od siebie niezawisłych nie mogły dotąd wrócić do domu.

3. Urzędy podatkowe mogą też od dnia powyższego wypłacać zasiłki tylko tym osobom, które oprócz asygnaty przedłożą:

a) albo poświadczenie władzy wojskowej, że ich żywiciel służy w wojsku polskiem —

b) albo też poświadczenie urzędu gminnego i parafialnego, względnie placówki władzy wyznaniowej stwierdzające, że ich żywiciel dotąd z wojska nie wrócił oraz podające przyczynę jego nieobecności w gminie.

Poświadczenie pod b) musi być przez stronę przed każdym poborem zasiłku odnawiane.

5. Jako ostateczny termin, do którego wnoszone być mogą podania o przyznanie zasiłków za czas już miniony, oznacza się dzień 31. grudnia 1918. W załatwieniu tych podań mogą atoli Komisye zasiłkowe przyznawać stronie zaległe zasiłki tylko za okres czterech miesięcy wstecz, licząc od dnia wniesienia podania.

Oczywiście i w tych wypadkach winny strony przedłożyć poświadczenie z punktu 3. tego rozporządzenia.

8. Wypłaty zasiłków za żołnierzy obcych narodowości, w szczególności zaś asygnowanych do wypłaty przez Komisye zasiłkowe innych krajów wstrzymuje się na razie aż do czasu porozumienia się z innymi rządami co do wzajemności i pokrycia wydatku.

9. Zasiłki wypłacane na podstawie ustawy z d. 17/8 1917. Dpp. Nr. 376, rodzinom tych osób, które z powodu stosunków wojennych nie mogły z zagranicy wrócić do krajów, zostają wstrzymane aż do osobnego rozporządzenia.

10. Również wstrzymane zostaną na razie zasiłki wypłacane dotąd rodzinom fatzystów. Zasady i wysokość tych zasiłków zostaną unormowane w najbliższej przyszłości w porozumieniu z polskiem Ministeryum Wojny.

11. Kompetencya austryackiego Ministerstwa Obrony krajowej w sprawach zasiłków przechodzi na Polską Komisyę Likwidacyjną.

Nadesłane.

Za rubrykę tę redakcya nie odpowiada.

12. Inne postanowienia austryackiej ustawy inwalidowej pozostają niezmienione; dotyczy to w szczególności postanowień o zasiłkach dla inwalidów i dla rodzin pozostałych po zaginionych i poległych.

KRONIKA.

Kraków, 2. grudnia.

— »Mięso dla ubogiej ludności.« Zarząd miasta otwiera w najbliższy wtorek tj. z dniem 3. grudnia br. przy placu Jabłonowskich jatkę dla najuboższej ludności, w której sprzedawać się będzie codziennie w godzinach od 8-mej do 11-tej przedpołudniem: a) podrób tj. płuca, wątrobę i śledzionę, b) głowy w połówkach, po cenie 4 kor. za 1 kg.

— Powrót młodszych roczników do swych oddziałów. W »Rozkazie Nr. 17« Dowództwa Generalnego Okręgu w Krakowie czytamy:

Wszyscy żołnierze, urodzeni w latach 1883—1900, którzy się samowolnie z wojska oddalili, zgłaszać się mają natychmiast do przynależnych oddziałów; w przeciwnym razie będą traktowani jako dezerterzy i jako tacy oddani sądom wojskowym.

Fabryki i przedsiębiorstwa, tak państwowe jak i prywatne nie mogą, tak długo, dopóki nie wyjdzie ogólny rozkaz zdemobilizowania żołnierzy poniżej 35-go roku życia, ani przyjmować do swych warsztatów jako robotników, ani też nowo zgłaszających się żołnierzy tej kategoryi i podawać, celem zwolnienia ich ze służby wojskowej, do reklamacyi. —

Wszystkie reklamacye ważne do 1. listopada 1918 r. zostały rozkazem Nr. 8 z dnia 12. listopada 1918 do 31. grudnia 1918 r. ogólnie przedłużone.

Termin dalszego przedłużenia będzie w swoim czasie opublikowany.

Reklamacye o dalsze zwolnienie nie mają być zatem przedkładane.

Dowództwo G. O. w Krakowie zamierza, o ile tylko na to stosunki pozwolą, udzielić wszystkim po powrocie do swych oddziałów czterotygodniowego urlopu z pobrami.

— Posiedzenie komisyi tramwajowej odbyło się wczoraj o godz. 5-tej popołudniu; omawiano sprawę podwyższenia biletów tramwajowych.

— Podwyższenie cen gazu i elektryczności. Z magistratu komunikują nam: Posiedzenie komisyi gazowo-elektrycznej odbyło się dnia 29. listopada 1918 pod przewodnictwem prezydenta Fedorowicza. Po kilkugodzinnych obradach zatwierdzono na wniosek dyrekcyi Gazowni znaczne podwyższenie płacy robotniczej (60 proc.) oraz zaprowadzenia wskutek rozporządzenia rządu warszawskiego ośmiogodzinnego dnia roboczego. Zwiększone wskutek tego wydatki uchwalono pokryć przez podwyższenie ceny gazu na 70 hal. za 1 m. kub. Z tych samych powodów uchwalono podniesienie ceny prądu elektrycznego dla oświetlenia domowego na 2 kor. za KW. godz a dla motorów na 60 hal. za KW. godz. Komisya gazowo-elektryczna poleciła równocześnie opracowanie projektu obniżenia ceny prądu dla światła w małych mieszkaniach prywatnych.

— Zebranie członków związku »Mizrachi«. W ubiegłą środę odbyło się zebranie członków związku Mizrachi przy licznym udziale ortodoksów-syonistów. Zebranych powitał p. M. L. Horwitz, syn rabina krakowskiego, poczem dr. Bulwa wygłosił referat na temat: »Chwila obecna a Palestyna«. Na zebraniu wybrano wydział złożony z 12 ludzi. Zgłoszenia nowowstępujących do związku przyjmuje sekretarz p. Mojżesz Horowitz Dietla 46.

— Wstrzymanie pożyczek. Galic. Woj. Zakład kredytowy podaje do wiadomości interesowanych, że z powodu obecnej sytuacyi i możliwych zmian w organizacyi Zakładu, oraz zupełnego wyczerpania płynnych środków pieniężnych wstrzymuje na razie wszelkie udzielanie kredytów i wypłaty przyznanych już pożyczek. Podjęcie czynności na nowo zostanie w swoim czasie ogłoszone.

— Włamania. Onegdaj wieczorem włamali się niewyśledzeni dotąd sprawcy do mieszkania p. Józefa Heynara, redaktora »N. Reformy«, przy ul. Garbarskiej 6. i skradli mu wszystką garderobę i bieliznę wartości ponad 15.000. Za sprawcami włamania wdrożono poszukiwania.

Ubiegłej nocy włamano się również do Związku ekonomicznego profesorów i nauczycieli przy ul. Garncarskiej, gdzie po rozbiciu kasy ogniotrwałej zrabowano 50.000 koron gotówki.

Z kraju.

— Odżydzenie. W »Komunikacie Organizacyi Obrony Narodowej w Rzeszowie« Nr. 11 (28. listopada 1918) czytamy: »Publiczny wiec ludowy (24. listopada) odbył się przy udziale kilku tysięcy uczestników. Nie brakło inteligencyi. Wyproszono ze sali wszystkich żydów«.—

Ze świata.

— Referentem dla spraw żydowskich przy ministerstwie dla spraw zagranicznych w Berlinie został zamianowany prof. Soberheim, członek żyd. »Komitetu dla Wschodu«.

— »Niezależni« socyaliści niemieccy w rządzie. Niezależni socyaliści objęli w nowym gabinecie cały szereg urzędów. Ministrem wyżywienia jest Wurm, następnie przydzieleni zostali do ministerstwa: stary marksista-teoretyk Kautsky (zagraniczne sprawy), E. Bernstein (skarb), Erdmann (urząd gospodarczy), Buechner (demobilizacya), Vogtherr (praca), dr. Cohn (sprawiedliwość).

Główny organ »niezależnych« (t. zn. lewicy soc.-demokracyi) »Leipziger Volksztg.« objaśnia konieczność wstąpienia niezależnych do rządu niebezpieczeństwem głodu i anarchii, przyczem podkreśla jeszcze dwa punkty: 1. niezwykle ciężkie warunki zawieszenia broni, wobec których n. p. warunki brzeskie są igraszką dziecinną; 2. nacisk ze strony żołnierzy, którzy zażądali od niezależnych współdziałania z Scheidemannowcami.

Pisma berlińskie podają wiadomości o zbliżającym się rozłamie wśród niezależnych: część przyłączyłaby się do grupy Spartakusa i stanęłaby na gruncie bolszewickim, zaś część wraz z Scheidemannowcami stanęłaby na platformie demokracyi i konstytuanty.

Egzekutywa Rady żołnierzy i robotników w Berlinie ogłasza odezwę przeciwko odrębnej czerwonej gwardyi, gdyż jej utworzenie tylko obraziłoby żołnierzy, którzy wszyscy gotowi są bronić zdobyczy rewolucyjnych.

Pruski rząd, składający się z socyalistów, (w tem niezależni Stroebel i A. Hoffman), ogłasza swój program, zapowiadając gruntowną demokratyzacyę całego ustroju, podniesienie płac robotniczych, uspołecznienie nadających się do tego przedsiębiorstw przemysłowych i rolnych.

— Rozdział Kościoła od państwa w Prusiech. Pruski minister wyznań zamierza przeprowadzić natychmiastowy rozdział Kościoła od państwa. Z dniem 1. kwietnia 1919 r. pensye duchownym będą wstrzymane.

— Finanse Anglii. Na posiedzeniu Izby gmin w dn. 12. listopada p. Bonar Law przedłożył ostatni projekt kredytów na bieżący rok finansowy, w którym nie przewiduje znacznego zmniejszenia wydatków, a to ze względu na koszty demobilizacyi, budowy okrętów handlowych w miejsce floty wojskowej i transport żywności do Europy. Zasiłki, użyczane przez Anglię sprzymierzeńcom, do dnia 19. października wynosiły miliard 465 milionów funtów szterlingów, z czego najwięcej 568 milionów otrzymała Rosya. Sprawa długu wewnętrznego przedstawia się dla Anglii bardzo pomyślnie. Bonar Law za dodatni rezultat wojny uważa między innymi wytworzenie ścisłego porozumienia między Anglią a jej sojusznikami.

— Francya spodziewa się pomocy ekonomicznej z Ameryki. P. Andre Tardieu, kierownik komisyi generalnej do spraw francusko-amerykańskich, w oświadczeniu dla prasy zagranicznej powiedział: »Przygotowując akcyę odbudowy, Francya ma nadzieję na pomoc swoich sprzymierzeńców. Straciliśmy 2,500.000 ludzi. Zabraknie 15-ej części naszej ludności w chwili, kiedy potrzebować będziemy całej siły materyalnej i moralnej dla dzieła przebudowania naszego życia. 350.000 domostw nam zniszczono; żeby je odbudować, zużyć musimy 6 milionów dni roboczych i wydatkować 10 miliardów franków. Powiem Wam otwarcie, Amerykanie, których gościem jestem po raz trzeci w ciągu wojny, czego Francya spodziewa się od Was: potrzebujemy przedewszystkiem natychmiastowej pomocy w materyale roboczym. Mam nadzieję, że Wasze siły techniczne i inne zechcą współpracować z nami. Rozpoczniemy wkrótce kolosalną pracę transportową, mającą na celu zaprowiantowania prowincyi odebranych wrogom, zajmiemy się przejmowaniem kolei w północnej i wschodniej Francyi, będziemy musieli uwolnić od gruzów ziemie do niedawna okupowane. — Wasza armia nam w tym dopomoże. Potrzebujemy również kredytu w dolarach, pokrywających w stosunku do 50 proc. nasze wydatki na odbudowę. Zapewnienie tej pomocy finansowej zbawiennie wpłynie na nastrój Francyi.

— Program wyborczy Lloyd George'a. Lloyd George i Bonar Law ogłosili manifest z swoim programem wyborczym, zgodny z ich ostatniemi mowami. W manifeście znajduje się wezwanie do ściślejszego zjednoczenia. Nadto Lloyd George i Bonar Law wyrażają nadzieję, że ostatnie zwycięstwo aliantów umożliwi stopniowe zmniejszenie uzbrojeń i przekazanie sił roboczych i materyałów dla robót pokojowych. Rząd koalicyjny usilnie starać się będzie stworzyć Związek narodów, nietylko dla uwolnienia ludów od nieszczęsnych skutków militaryzmu, lecz pracować także będzie nad ich pojednaniem. Na żywność i surowce nie należy nakładać nowych ciężarów. Kolonie pod względem ceł nie będą uprzywilejowane. O ile okaże się potrzeba, rząd zastosuje środki ochronne dla przemysłu w celu obrony przed nieuczciwą konkurencyą. Nadto celem rządu będzie dążenie, aby Izba Niższa była w stałym kontakcie z ludem, stworzenie odpowiedzialnego rządu w Indyach, rozwiązanie kwestyi irlandzkiej na zasadzie samorządu, przyczem stanowczo wyłączone jest oderwanie się Irlandyi od Imperyum.

— Hasła polityczne robotników koalicyi. Na konferencyi socyalistycznej w Londynie za hasła polityczne robotników w czasie rokowań pokojowych uznano następujące zasady:

1. Liga wolnych ludów, współdziałająca w celu zapewnienia sprawiedliwości i trwałego pokoju w stosunkach między narodami. 2. Żadnych politycznych, czy ekonomicznych zastrzeżeń, faworyzujących jedne, a krępujących inne narody. 3. Żadnych odszkodowań, czy represyi opartych na chęci zemsty; dopuszczalne jest jedynie wynagrodzenie szkód oczywistych. 4. Uznanie praw małych narodów i zasady: »Żaden naród nie powinien być zmuszony do podporządkowywania się władzy państwowej, której sobie nie życzy. 5. Żadnych zmian terytoryalnych, ani prawno-państwowych poza temi, których wymaga dobro zainteresowanych ludów i sprawa ogólnego pokoju.

Postanowiono również wnieść na ewentualne obrady pokojowe program socyalny, którego treść krystalizowałaby się w punktach sformułowanych, jak następuje:

1. w zasadzie i w praktyce uznaną zostanie reguła: praca ludzka nie jest przedmiotem zysku, ani artykułem handlu. 2. Przymusowa służba istnieć będzie jedynie, jako kara za dowiedzione występki. 3. Wolność prasy, słowa i zrzeszenia się zostanie robotnikom zagwarantowana. 4. Marynarzom floty handlowej wolno będzie opuszczać zajęcie na statku wrazie, kiedy ten znajduje się w miejscu bezpiecznem (prawo strejku). 5. Wykluczone będą z handlu międzynarodowego towary, w których produkcyi biorą udział dzieci, liczące mniej, niż 16 lat wieku. 6. Dzień roboczy w przemyśle i handlu nie ma trwać dłużej, niż 8 godzin. 7. Przeprowadzona zostanie reforma sądownictwa na podstawie sądów przysięgłych.

Z RUCHU WYDAWNICZEGO.

»Maski«, zeszyt trzydziesty trzeci z dnia 20. listopada, przynosi na wstępie przekład aktualnego szkicu M. Maeterlincka ze zbioru wojennych utworów tego poety »Les debris de la guerre«; jest to hymn na cześć idealnych sił ducha belgijskiego w dzień powrotu wygnańców do odzyskanej ojczyzny. W tę samą atmosferę tryumfujących ideałów państw zachodu przenosi nas cykl sonetów G. d'Annunzia: »Miasta milczenia« (Rawenna, Bergamo, Prato) z reprodukcyą Guidarelli.ego z Rawenny. Z poezyi polskich czytamy utwory młodego utalentowanego J. Tuwima. (Tuwim, znakomity wprawdzie poeta ekspresyonistyczny, zapatruje się jednak i na Żydów, specyalnie na Żydów, czysto ekspresyonistycznie. Powiada on, w tym właśnie numerze »Masek«, że »wśród Żydów jest najwięcej czartów«. Również zapewnia, że »poznaje psy, które są żydami«. Ekspresyonistyczno-literacki strach Tuwima przed tajemniczymi (w jego nb. oczach) Żydami, najprozaiczniej handlującymi na warszawskich ulicach — o ile cały ten strach, w co mocno można wątpić, jest szczery, — przypomina strach małej trzyletniej Zosi przed kominiarzem. Po sprawiedliwości należy atoli przyznać, że ów wiersz, p. t. »Żydzi«, swego czasu również w »Maskach« ogłoszony, jest małem arcydziełem.)

Dalszy ciąg »Komedyi cnoty i miłości« z papierów pośmiertnych J. A. Kisielewskiego, zapoznaje nas z ostatnim (z r. 1903) utworem teatralnym przedwcześnie zamilkłego autora, który był kiedyś jedną z wielkich nadziei sceny polskiej. Hugona Hofmannsthala »List« w przekładzie J. Wieniawskiej traktuje niezwykle oryg. zagadnienie z psychologii twórczości artystycznej. W części satyrycznej St. Nowińskiego »Wypracowaniu niegrzecznego Stefcia« opowiada o straży obywatelskiej. W przeglądzie p. K. Irzykowski zdaje sprawę z przedstawienia »Jeńców« Rydla i kończy swoje bystre uwagi o »Fantastyce« z okazyi twórczości Stef. Grabińskiego. Zeszyt wytwornie wydany zdobią liczne reprodukcye z dzieł A. Benardelaya, St. Tischera, Wl. Hofmanna, Cypr. Norwida, Ign. Pinkasa, J. Raszki i i.

Adres wydawnictwa: Kraków, ul. Wolska l. 19.

Redaktor odpowiedzialny: Dr. Wilhelm Berkelhammer. — Drukarnia: »Austryacki nakład gazet« pod zarządem J. Sjollego w Przeworsku.